

Závěr

Podnikatelská etika je významným a častým tématem současných úvah o podnikání, řízení a obecně o hospodářské činnosti. Stejně tak se často hovoří o významu etického chování v oblasti státní správy i v dalších oblastech. Diplomová práce přispívá do diskuse o úloze etiky ve společnosti moderním rozbořením stěžejních otázek týkajících se podnikatelské etiky.

Cílem práce bylo shrnout základní aspekty etického řízení a podnikatelské etiky. Snažil jsem se nepojednávat o podnikatelské etice jako o samostatném fenoménu plovoucím mimo systém ostatních vědních oborů, ale naopak jej představit v rámci souvisejících disciplín, konkrétně jej vztáhnout k filosofickým kořenům základních etických teorií, načrtnout jeho vztah k právu a v případě kontrolních etických mechanismů i k obecné problematice auditu.

Diplomová práce ukazuje, že klasické etické teorie, které jsou vyloženy v úvodní části, mají i v jedenadvacátém století co říci. Obecné myšlenky těchto teorií, kupříkladu moderně pojatý utilitarismus, teorii ctností nebo povinností, lze s úspěchem aplikovat na vztahy v podnikatelské oblasti a zlepšit tak úroveň těchto vztahů.

Velkou pozornost věnuje diplomová práce etickým hodnotám. V zemích západní Evropy jsou základní etické hodnoty součástí elementární intelektuální výbavy většiny podnikatelů. V České Republice, stejně jako v ostatních postkomunistických zemích, můžeme bohužel stále pozorovat jisté etické vakuum. Čtyřicetiletá vláda komunistického totalitního režimu nejen přerušila úspěšnou prvorepublikovou podnikatelskou tradici, ale vedla také ke ztrátě tradičních morálních návyků. Namísto férového a spravedlivého jednání se v lidech zakořenila pokřivená morálka, založená například na hesle „Kdo nekrade, okrádá svou rodinu.“

Po sametové revoluci v listopadu roku 1989 se vcelku úspěšně podařilo opět nastartovat tržní ekonomiku. Daleko menší důraz byl však kladen na zlepšení morální úrovně společnosti. Toto zanedbání, spolu s absencí adekvátního právního rámce, přispělo zejména v první polovině devadesátých let dvacátého století k častějšímu výskytu podvodů,

tunelování a závažné hospodářské kriminality. V současnosti doznala kvalita platné legislativy značného zlepšení. Morálka panující ve společnosti má však k etickým ideálům stále podstatně dále než v těch okolních zemích středoevropského kulturního okruhu, které nebyly zasaženy socialismem. Zdůrazňováním důležitosti etických hodnot tato práce přispívá ke zlepšení etického klimatu v podnikatelském prostředí.

K dosažení dlouhodobé prosperity země je tedy nutné vytvořit jak kvalitní právní normy, tak příznivé etické klima. Absenci morálky nelze nahradit právem, stejně jako se úspěšný stát nikdy neobejde bez kvalitních zákonů. Ani jeden z těchto dvou normativních systémů by neměl být vytlačován tím druhým. Jak ukazuje tato diplomová práce, je potřebné zohledňovat roli morálky jak při legislativní činnosti, tak při interpretaci norem.

V rámci výkladu o podnikatelské etice samotné diplomová práce obsahuje popis etické infrastruktury a jejích složek, principů, nástrojů a metod. Správná příprava a operacionalizace složek etické infrastruktury má pro efektivní fungování podnikatelské etiky stěžejní význam a tato práce by mohla přispět k pochopení role a postavení jednotlivých prvků systému etického řízení.

Náklady vynaložené na vybudování etické infrastruktury podniku se firmě mohou vrátit například ve formě výkonnějších zaměstnanců, věrných zákazníků nebo nižších provozních a transakčních výdajů. Navíc je třeba připočítat pozitivní efekty na místní komunitu, životní prostředí a další oblasti. Diplomová práce upozorňuje i na úskalí spojená s aplikací podnikatelské etiky do praxe. Největším rizikem zůstává nedostatečná a nedůsledná operacionalizace. Principy vtělené do etických kodexů a dalších nástrojů se tím vyprazdňují a snaha zavádět etické řízení potom působí až kontraproduktivně. Špatný příklad dává firma, která se při budování svého image zaštiťuje hesly plnými důvěry, odpovědnosti a spravedlnosti, ale při vlastním jednání se těmito principy nejen neřídí, ale jedná s nimi v naprostém rozporu. Lidé, kteří se s takovýmto jednáním setkali pak mají tendenci negativně pohlížet na podnikatelskou etiku jako takovou. K eliminaci takových nežádoucích jevů slouží etický a sociální audit, o němž je pojednáno v závěrečné části práce.

Při dosahování výše uvedených zjištění se podařilo vytvořit obsáhlou databázi převážně současné a zahraniční literatury, jejíž důkladné prostudování může být jednak předmětem další práce v oboru, jednak se může stát impulsem pro rozvoj dalšího výzkumu.